

реалізації дискурсу він поділяється на усний і писемний, а останні, в свою чергу, можна надалі диференціювати: усний дискурс – на спонтанний і підготовлений; писемний – на написаний для відтворення вголос, написаний не для відтворення вголос і написаний для, так би мовити, спонтанного проголошення [2, р. 49]. Ці підвиди дискурсу теж класифікуються ще за більш детальними диференційними ознаками. Вагомим аспектом способу реалізації дискурсу є канал комунікації (наприклад, телефонна розмова, лист).

По-третє, *tenor of discourse*, тобто характер відносин між продуцентом і реципієнтом. Цей параметр можна проаналізувати в діапазоні основного поділу на формальний характер стосунків і неформальний, які можуть бути деталізовані й уточнені як: ввічливий, розмовний, особистісний і под. В пропонованій структурі всі три аспекти дискурсу взаємозв'язані і взаємозалежні. Так, наприклад, для функціональної сфери ділового листа характерним є формальний, ввічливий характер відносин, писемний спосіб і канал комунікації. Для більш типових чи стереотипних ситуацій вибір варіантів в межах вищеперелічених аспектів більш обмежений.

Пропоновані основні положення теорії дискурсивного аналізу відображають різноманітність підходів у дослідженні тексту. Таке розмаїття напрямів, підходів і методів дослідження тексту як в українському, так і зарубіжному мовознавстві лише підтверджує той факт, що текст як складне комунікативно-мовленнєве явище, як типізована модель побудови конкретних мовленнєвих зразків залишається й досі актуальним об'єктом дослідження. Досі недостатньо розробленими залишаються питання дослідження різноманітних функціонально-стильових жанрів тексту в цілому і ділового тексту зокрема, опису й визначення національних, культурних характеристик тексту; запровадження універсальних критеріїв для побудови типології текстів; ефективного залучення досягнень інших гуманітарних дисциплін, зокрема, культурології, соціології та інших суміжних з лінгвістикою галузей, таких як стилістика, теорія перекладу для зусебічного й поглибленого дослідження тексту та ін.

Джерела та література

1. Барт Р. Текстовий аналіз // Новое в зарубежной лингвистике / Р. Барт. – М. : Прогресс, 1980. – Вып. 9. – С. 307–312.
2. Hatim B., Mason J. Discourse and the Translation / B. Hatim, J. Mason. – London : LONGMAN, 1990. – 258 p.
3. Methods for Studying Language Production / L. Menn & N. B. Ratner eds. – NJ : Erlbaum, 2000. – pp.vi + 438 p.

Олеся Сільчук, Яніна Тагільцева
м. Полтава

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ СКОРОЧЕНЬ У ГАЛУЗІ МЕХАНІЗАЦІЇ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА

В умовах стрімкого науково-технічного прогресу особливої актуальності набуває перекладацька діяльність. Надзвичайно зростає попит на переклад як засіб, який полегшує та покращує економічні, суспільно-

політичні, наукові, культурно-естетичні та інші відносини між народами. Тому якість професійної освіти сучасного студента вищого навчального закладу пов'язана з необхідністю оволодіння знаннями спеціальної технічної термінології, що відкривають нові можливості для дослідження зарубіжної інноватики.

Підготовка майбутніх фахівців із агроінженерії до іншомовної професійно-мовленнєвої діяльності неможлива без чіткого уявлення про особливості англійської та української терміносистем, зокрема про закономірності перекладу термінів механізації агропромислового виробництва.

В англійських наукових і професійних текстах значне місце займають найрізноманітніші види скорочень. Зростання числа скорочень, що знаходять застосування в сучасній англійській мові, є абсолютно закономірним. Оскільки скорочені слова функціонують самостійно, фіксуються в лексикографічних джерелах і нерідко стають відомішими, ніж їх джерела (radar – радар, sonar – сонар, laser – лазер), їх можна вважати лексичними одиницями науково-технічної мови. Актуальність дослідження зумовлена тенденцією, яка існує в сучасній англійській мові щодо спрощення [4].

Характерною рисою сучасної науково-технічної літератури є використання скорочень та аббревіатур. Науково-технічний дискурс є сферою широкого вживання різних скорочень – як тих, що увійшли до мови і зафіксовані у словниках, так і авторських, що створені тільки на конкретний випадок і зафіксовані лише в одному тексті [4]. Потрібно пам'ятати, що в процесі перекладу загальноприйняті, тобто офіційні, скорочення не можна довільно змінювати та замінювати. Загальноприйнятими в галузі механізації агропромислового виробництва є такі скорочення: a (acre) – акр (0,405 га); BDC (bottom dead centre) – нижня мертва точка; C (Centigrade) – стоградусна температурна шкала (Цельсія); CI (compression ignition) – запалювання від стискування; F (Fahrenheit) – температурна шкала Фаренгейта; f (foot) – фут (30,5 см); gal (gallon) – галон (4,546 л); hp (horsepower) – кінська сила; in (inch) дюйм (2,54 см); kN/m² (kilonewton per square meter) – кілоньютон на квадратний метр; lb (pound) – фунт (453,59); ml (mile) – миля (1,609 км); mph (miles per hour) – миль на годину; pto (power take-off) – добір потужності; rpm (revolutions per minute) – оберти на хвилину; SI (spark ignition) – іскрове запалення; TDC (top dead centre) – верхня мертва точка [1].

За класифікацією І.Р. Галперіна [2] науково-технічні скорочення поділяються на:

– буквені, наприклад: a (acre), C (Centigrade), F (Fahrenheit), f (foot), tmtr (transmitter – передавач);

– складові: magamp (magnetic amplifier – магнітний підсилювач), magtape (magnetic tape – магнітна стрічка), preamp (preamplifier – попередній підсилювач);

– усічені слова: rect (rectifier – підсилювач), app (apparatus – прилад, апарат), aut (automatic – автоматичний), man (manual, manually – ручне, вручну);

– буква (склад) + слово: PTO-shaft (power take-off-shaft), LP gas (liquefied petroleum gas);

– букви і склади (склади і букви): Abs E (absolute error – абсолютна помилка), Bur(of) Stds (Bureau of standards – бюро стандартів), cir bkr (circuit breaker – вимикач);

– буквоцифрові: 4WD tractor (four-wheel drive tractor) – трактор з чотирма провідними колесами, 6MAN (six speed manual transmission) – шестиступінчаста механічна коробка передач, A1 (A one) – першосортний.

Таким чином, особливість перекладу науково-технічних текстів, а саме переклад скорочених термінів, полягає у розкритті та передачі засобами української мови іншомовних реалій. Скорочення спрощують утворення комплексних синтагматичних одиниць та полегшують читабельність тексту для фахівців, які звертаються до коротких форм. Обов'язковою умовою повноцінного перекладу фахового тексту, особливо науково-технічного, є повне розуміння його перекладачем.

Джерела та література

1. Бородіна Г. І. Англійська мова: Підручник для студентів факультетів механізації сільськогосподарських вузів / Бородіна Г. І., Спевак А. М., Богуцька Т. Г. – К. : Вища шк., 1994. –181с.

2. Гальперин И. Р. Очерки по стилистике английского языка / И. Р. Гальперин. – М.: Высш. шк., 1971. – 482 с.

3. Люта А. А. Словотворчі моделі англійських скорочень і аббревіатур / А. А. Люта // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Мовознавство». – 2015.– № 11. Вип. 21 (3) – С. 79–83.

4. Сухенко К. М. Лексичні проблеми перекладу / К. М. Сухенко. – К. : Київ. ун-тет, 2000. – 124 с.

Алла Дедухо

м. Полтава

МОВА В УМОВАХ СВІТОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Процес глобалізації торкнувся усіх сфер життя суспільства. Розглядаючи глобалізацію як феномен у сучасному світовому суспільстві, спостерігаємо і її вплив на лінгвістичні процеси, зокрема мову й мовну політику. Недарма такому всеохоплюючому, навіть «усепоглинаючому», явищу дали назву «глобалізація» – дія за знач. глобалізувати [1, с. 246], отже, передусім воно пов'язане з дією; глобалізувати – Надавати чому-небудь глобального характеру [1, с. 246], хоча ці визначення є нейтральними. І тільки тлумачення лексеми «глобальний» – 1. Який стосується всієї земної кулі, всього людства; всесвітній [1, с. 246], як і лексеми «глобальність» – 1. Світовий характер чого-небудь, всесвітність, планетарність. 2. Великий масштаб, розмах чого-небудь. 3. Повнота охоплення чого-небудь, загальність [1, с. 246], розкриває сутність цього процесу.

Питання мови, мовної політики і глобалізації досліджували Т. Возняк [2], А. Гальчинський [3], Л. Нагорна [4], В. Радчук [5] та ін. Учені вважають, що за умови глобалізації ускладнюються ідентифікаційні процеси. Зокрема, Я. Радевич-Винницький зауважив, що «глобалізація ... намагається охопити сферу духовну, анаціональна за своєю природою, вона нівелює національні культури» [6, с. 246].